

ASOCIAȚIA JUDECĂTORILOR
PENTRU APARAREA
DREPTURILOR OMULUI

ASOCIAȚIA PROCURORILOR DIN ROMÂNIA

A.P.R.

Nr. 9/17.01.2020

Nr. 7/17.01.2020

Nr. 2/17.01.2020

Nr. 2/17.01.2020

Catre
Ministrul Justitiei,
domnul Catalin Marian Predoiu

Subiect: analiza raportului Comisiei Europene privind evolutia situatiei din Romania in cadrul mecanismului de cooperare si de verificare publicat la data de 22 octombrie 2019

Stimate domnule ministru,

Ca urmare a adresei Ministerului Justitiei, comunicata la data de 8 ianuarie 2020, prin care ni se solicita o analiza a celui mai recent raport al Comisiei Europene privind evolutia situatiei din Romania in cadrul mecanismului de cooperare si de verificare, Asociatia Magistratilor din Romania, Uniunea Nationala a Judecatorilor din Romania, Asociatia Judecatorilor pentru Apararea Drepturilor Omului si Asociatia Procurorilor din Romania va transmite prezentele observatii, adoptate in comun de catre acestea.

Cu titlu preliminar, subliniem ca, anterior propunerii unor masuri concrete pentru indeplinirea fiecarei recomandari, in scopul ridicarii MCV, **este necesar ca aceste recomandari sa aiba la baza o analiza corecta si corecta a situatiei justitiei din Romania.**

Or, raportul Comisiei Europene privind evolutia situatiei din Romania in cadrul mecanismului de cooperare si de verificare publicat la data de 22 octombrie 2019 **cuprinde erori sistematice si de o gravitate ce ar trebui sa aiba ca efect invalidarea acestuia, asa cum vom demonstra punctual in cele ce urmeaza.**

Din acest motiv ne vom adresa Comisiei Europene pentru a cere refacerea raportului, astfel incat recomandarile acestuia sa aiba la baza ipoteze corect stabilite, fiind crucial pentru indeplinirea obiectivelor mecanismului de cooperare si verificare ca acesta sa reflecte cu acuratete, si nu in mod subiectiv si eronat, starea justitiei din Romania.

Observatiile ce succed vor privi atat chestiuni legate de metodologie si sursele de informare utilizate de catre expertii Comisiei Europene, cat si analiza punctuala a continutului celor doua rapoarte – cel tehnic si cel politic - , in chestiuni ce privesc sistemul judiciar sau statulul judecatorilor si al procurorilor.

I. Cu privire la metodologia si sursele de informare ale expertilor Comisiei Europene

Chestiunile metodologice si sursele de informare ce au stat la baza intocmirii raportului sunt descrise de catre expertii Comisiei chiar in preambulul raportului tehnic ce insoteste raportul Comisiei catre Parlamentul European si Consiliu privind progresele inregistrate de Romania in cadrul mecanismului de cooperare si de verificare.¹

Potrivit acestuia, in esenta, expertii Comisiei isi fundamenteaza raportul pe informatiile primite din 3 surse: oficialitatile romane, ONG si asociatii profesionale si rapoarte ale altor institutii internationale².

1. Contactele cu oficialitatile romane

In ultimii doi ani, o serie de institutii europene – GRECO, Comisia de la Venetia, Comisia Europeana - au publicat rapoarte privind starea justitiei din Romania, prin raportare in special la modificarile aduse legilor justitiei in perioada 2018-2019.

O analiza comparata a continutului acestora releva erori fundamentale comune, ce se regasesc in toate aceste rapoarte. Cele putin o parte din acestea au ca sursa informatiile eronate transmise de autoritatile romane.

Exemplul cel mai elocvent in acest sens este cel referitor la problema infirmarea solutiilor adoptate de procuror si pentru motive de netemeinicie, nu doar nelegalitate.

Introdusa in modificarile la Legile justitiei pentru a corela prevederile din legea privind organizarea judiciara cu cele deja existente in Codurile penale, aceasta prevedere a fost indelung exploatata ca exemplu al dorintei legiuitorului de a elimina independenta procurorului.

Aceasta pozitie a fost adoptata oficial, prin comunicate ale Directiei Nationale Anticoruptie si ale Ministerului Public, procurorii sustinand ca infirmarea solutiilor adoptate de procuror si pentru motive de netemeinicie, nu doar nelegalitate, "va limita independenta functionala a procurorilor".³

In pofida evidentei date de legislatia penala in vigoare, ce prevedea de mult aceasta procedura, tema a fost reluata insistent, consecinta fiind aceea ca in primul raport intocmit

¹https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/technical-report-romania-2019-swd-2019-393_ro.pdf?fbclid=IwAR2SMQJQy_fvbSNkaLaHPn7nbQnKr2aEFX0myopMH9H1mGzejUuSaOVhvBY

²"Acele informații au fost colectate dintr-o multitudine de surse. Comisia a avut avantajul de a lucra îndeaproape cu **autoritățile competente din România**, furnizând informații privind progresele înregistrate în rapoarte detaliate, precum și în cadrul reuniunilor directe care au avut loc atât la Bruxelles, cât și la București. Contactele Comisiei cu administrația și societatea românească în întreaga gamă de politici ale UE, inclusiv prin intermediul semestrului european de guvernare economică, contribuie la întocmirea rapoartelor MCV. În afară de contactele oficiale cu autoritățile române, Comisia se întâlnește cu organizații neguvernamentale active în domeniul reformei judiciare și al luptei împotriva corupției, cu **asociații profesionale de judecători și procurori** și cu reprezentanți ai altor state membre ale UE în România. În linii mai generale, Comisia se bazează, de asemenea, pe **diversele studii și rapoarte puse la dispoziție de instituții internaționale** și de alți observatori independenți în ceea ce privește reforma sistemului judiciar și lupta împotriva corupției. Diversitatea opiniilor exprimate de diferiți interlocutori români constituie un element important pentru o dezbatere deschisă și transparentă. Comisia își întemeiază evaluarea pe toate sursele disponibile, ținând seama și de opiniile divergente.", se arata in paragraful 2, pag.2 din raportul tehnic.

³<https://legestart.ro/dna-procurorii-anticoruptie-resping-majoritatea-propunerilor-de-modificare-legilor-justitiei/>

asupra noilor legi ale justiției – avizul inițial al Comisiei de la Venetia – a fost inclusă între recomandări și revizuirea normei respective. Abia ulterior, în urma observațiilor avute, Comisia de la Venetia a eliminat această recomandare din varianta finală.

Eroarea respectivă – deși evidentă și admisă de experții Comisiei de la Venetia - a fost însă preluată și în alte rapoarte, precum raportul GRECO, **fapt ce demonstrează că, cel puțin în parte, informațiile primite de experți de la autorități sunt preluate ca atare, fără o minimă verificare a sursei primare.**

In consecință, în iulie 2019, având dovada că cel puțin unele informații au fost transmise eronat experților europeni, am solicitat Ministerului Justiției să ne comunice în copie toate rapoartele, informațiile, observațiile trimise experților europeni, pentru a putea verifica acuratețea acestora. Nu am primit nici un răspuns, existând o opacitate deplină a autorităților pe acest subiect.

2. Întâlniri cu organizații neguvernamentale active în domeniul reformei judiciare și al luptei împotriva corupției, cu asociații profesionale ale judecătorilor și procurorilor

În raportul tehnic se arată că experții s-au întâlnit cu reprezentanți ai asociațiilor profesionale ale magistratilor, subliniindu-se că raportul este rezultatul unei consultări largi.

Această consultare „extinsă” nu a vizat și asociațiile profesionale/ONG-urile care au avut o abordare mai nuanțată cu privire la modificările legislative și situația reformei din justiție, fiind consultate exclusiv asociațiile profesionale care au criticat aceste modificări/reforme.

Astfel, asociații precum **Asociația Magistratilor din România (AMR)** – cea mai veche asociație a magistratilor, membră a Asociației Internaționale a Judecătorilor și a Asociației Europene a Judecătorilor - , **Uniunea Națională a Judecătorilor din România (UNJR)** – membră MEDEL și partener tradițional de discuții cu experții europeni –, **Asociația Procurorilor din România (APR)**, cea mai veche asociație a procurorilor, **Asociația Judecătorilor pentru Apararea Drepturilor Omului (AJADO)** nu au mai fost invitate la întâlniri cu reprezentanții Comisiei din momentul în care au expus puncte de vedere ce nu erau împărtășite de aceștia.

Comisia și-a întemeiat, asadar, considerentele și recomandările din cele două rapoarte doar pe opiniile unor asociații profesionale care îi validează tezele și prejudecățile fără rezerve, ignorând asociațiile profesionale ale judecătorilor și procurorilor care aduc critici clare, argumentate și întemeiate cu privire la sistemul judiciar din România, atunci când este cazul.

Comisia nu a manifestat vreo preocupare pentru a asculta opiniile divergente din cadrul sistemului judiciar privind unele reforme sau modificări legislative, punctele de vedere care nu au fost în totalitate critice noilor inițiative legislative fiind cu desăvârșire ignorate.

În concluzie, deși Comisia a declarat că „și întemeiază evaluarea *pe toate sursele disponibile, ținând seama și de opiniile divergente*”, punctele de vedere exprimate public și argumentate pe larg de AMR, APR, UNJR, AJADO, exact cu privire la aspectele reținute în cele două Rapoarte MCV, nici măcar nu au fost menționate.

3. Rapoarte intocmite de alte institutii internationale

Aceste rapoarte, ce reprezinta cea de a treia categorie de sursa pe care s-a bazat raportul privind MCV, se caracterizeaza prin acelasi subiectivism, in conditiile in care sursele folosite sunt similare.

Se ajunge, astfel, la un argument circular, rapoartele citandu-se unele pe altele, in conditiile in care informatia primara este falsa sau viciata.

Pentru critici concrete privind, spre exemplu, raportul GRECO, va invitam sa cititi observatiile deja trimise Ministerului Justitiei.

In concluzie, raportul MCV se bazeaza pe informatii culese din surse unilaterale, subiective, motiv pentru care acestea au un caracter vadit subiectiv si partizan, fapt ce viciaza intregul continut al raportului si concluziile sale.

II. Observatii privind cuprinsul raportului

Acestea vor fi prezentate punctual, in ordinea in care apar in raportul MCV. Atunci cand vor fi facute trimiteri la raportul tehnic, acest fapt va fi mentionat ca atare.

1. *“Acordurile de cooperare incheiate intre institutiile judiciare si Serviciul Roman de Informatii („protocoalele secrete”) continua sa dezbine opinia publica. O decizie a Curtii Constitutionale a permis instantelor sa se ocupe de dosarele aflate pe rol si de cele viitoare, dar impactul real al acesteia este inca incert.”* – pct. 2 *“Situatia Generala”*, pag. 4 par. 4 din raport⁴

Colaborarea dintre serviciile secrete si sistemul judiciar, organizata si desfasurata in afara legii, asa cum rezulta din clauzele protocoalelor declasificate si cum a stabilit argumentat Curtea Constitutionala, nu a fost denuntata nici de aceste Rapoarte MCV, nici de cele anterioare.

Dimpotriva, actualul Raport a reluat precizarea din Raportul MCV 2018, eschivandu-se sa intre in fondul acestui subiect de capatai pentru un sistem de justitie european care pune in centru „statul de drept”. Astfel, in *Raportul tehnic* se retine ca „*modul de functionare a serviciilor de informatii nu tine de competenta UE si nu intra in sfera obiectivelor referinta ale MCV*” si ca „*instantele sunt cele care au rolul de a stabili daca alegatiile in cauza privind abuzurile sunt intemeiate sau nu si daca ar fi necesara o ancheta deschisa si impartiala pentru a se stabili daca au existat sau nu deficiente sistemice*” - pag. 13 din raportul tehnic.

Observam, totodata, o falsa deplasare a analizei, de vreme ce subiectul incalcarilor nu l-a constituit modul in care functioneaza serviciile secrete, ci faptul dovedit, prin cuprinsul protocoalelor declasificate, ca acestea au interferat nelegal in actul de justitie (cu concursul unor persoane din interiorul sistemului de justitie), astfel cum a constatat Curtea

⁴https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/progress-report-romania-2019-com-2019-499_ro.pdf

Constitutionala⁵. Pe de alta parte, modul in care functioneaza justitia constituie obiectul principal al MCV. De asemenea, concluzia mai sus citata este lipsita de sens, de vreme ce instantele din Romania nu au competenta de a dispune „anchete” privind „deficiente sistemice” – la instante si parchete.

Referirea la protocoalele secrete incheiate intre principalele institutii din justitie si Serviciul Roman de Informatii ca la o simpla sursa de dezbinare a opiniei publice, fara nicio minima referire la impactul acestora si la lipsa oricarei evaluari a consecintelor incheierii acestor protocoale asupra statului de drept reflecta o stupefianta superficialitate in abordarea unei probleme de o importanta majora pentru independenta sistemului judiciar, care pune in discutie tocmai rolul acestuia in apararea drepturilor si libertatilor fundamentale.

Mai mult, in loc sa condamne ferm astfel de practici, fara corespondent in statele UE, Comisia Europeana isi exprima implicit ingrijorarea cu privire la soarta dosarelor pe rol, indicand in subsol o decizie singulara a Curtii de Apel Suceava, care a pastrat probele administrate in cauza de SRI, fara sa faca vreo mentiune ca aceasta jurisprudenta, inclusiv la nivelul ICCJ, este complet diferita⁶.

In concluzie, Comisia Europeana nu este ingrijorata de gravitatea incheierii si aplicarii, in afara legii, a unor protocoale secrete intre institutii de la varful sistemului de justitie si serviciile secrete, nici de incalcarea grava a drepturilor fundamentale pe care folosirea protocoalelor a generat-o, ci de faptul ca decizia Curtii Constitutionale prin care aceste protocoale au fost declarate nelegale va afecta lupta anticoruptie: „Este inca devreme pentru a determina pe deplin *impactul si consecintele punerii in aplicare concrete a acestei decizii, in special in ceea ce priveste lupta impotriva coruptiei*”- pag. 13 raportul tehnic.

Cu alte cuvinte, prin raportare la faptul ca aceasta este preocuparea principala cu privire la efectele protocoalelor, Comisia pare sa accepte, in mod inadmisibil, abuzuri in numele luptei anticoruptie!

2. *“Comisia isi reitereaza sugestia formulata anterior ca experienta altor state membre ar putea fi utila pentru crearea unui sistem mai robust de masuri de supraveghere tehnica utilizate de organele de urmarire penala si de colaborare intre serviciile de informatii si organele de urmarire penala, care este esentiala pentru anchetarea infractiunilor grave, cum ar fi terorismul si criminalitatea informatica.”- pct. 2 “Situatia Generala”, pag. 4 par. 4 teza finala din raport din raport*

⁵Decizia nr. 26/2019 a CCR din 16 ianuarie 2019 asupra cererii de solutiune a conflictului juridic de natură constituțională dintre Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Parlamentul României, Înalta Curte de Casație și Justiție și celelalte instanțe judecătorești: <http://www.ccr.ro/jurisprudenta-deciziide-admitere/>

⁶ In nota de subsol nr. 59 din raportul tehnic se arata ca: “Într-o hotărâre recentă a Curtii de Apel din Suceava, s-a decis să nu se excludă dovezile obținute pe baza interceptărilor anterioare. Judecătorii au considerat în cauza respectivă că însăși Curtea Constituțională a afirmat că oferirea de asistență tehnică din partea SRI nu este echivalentă cu executarea actului de cercetare penală. Curtea de Apel Suceava, Încheierea de cameră preliminară nr. 15 din 19 martie 2019, portal.just.ro

Recomandarea Comisiei Europene (pag. 3 din Raport) de a se crea un sistem (si) „mai robust” de masuri de supraveghere tehnica a cetatenilor, in contextul in care Romania are zeci de mii de mandate de supraveghere tehnica cerute de parchete si mii de mandate pe siguranta nationala, cerute de serviciile de informatii, admise, in fiecare an, aproape in totalitate, de catre instante, denota cat de rupti de realitatea din Romania sunt expertii Comisiei Europene.

Potrivit unui studiu dat publicitatii de catre un avocat⁷, in perioada 2010-2015 – cand Romania se afla sub monitorizarea MCV - parchetele au cerut autorizarea interceptarii telefoanelor de 109.946 ori, fiind admise 102.729 cereri. Cifrele sunt parțiale, pentru ca multe instante au refuzat sa publice date privind interceptarile. ICCJ a admis 4522 cereri din 4523, iar 6 curti de apel, intre care si Curtea de Apel Bucuresti - cea mai mare dintre curtile de apel -, le-au admis pe toate.

Mai mult, Comisia sugereaza ca este necesara crearea unui sistem mai robust de colaborare intre serviciile de informatii si organele de urmarire penala, in sa nu a fost indicat niciun singur exemplu de alt stat membru in care sa fi fost permisa o astfel de implicare si in care genul acesta de implicare sa fi condus la consolidarea independentei judecatorilor.

Incheierea acestor protocoale nu este un aspect care sa tina exclusiv de modul de functionare al serviciilor de informatii (care nu face obiect de verificare in cadrul mecanismului), ci pune in discutie independenta sistemului judiciar, obiectivitatea anchetelor privind infractiuni de drept comun (inclusiv de coruptie), dreptul la un proces echitabil al persoanelor acuzate carora nu li s-a adus niciodata la cunostinta faptul ca unele acte de cercetare au fost efectuate de serviciile de informatii, si nu de parchete sau politia judiciara, dreptul la un proces echitabil al persoanelor care au fost in imposibilitate de a combate convingeri formate pe acte secrete, eventual prezentate judecatorilor, dar nu si partilor sau avocatilor acestora.

3. Sectia pentru Investigarea Infractiunilor din Justitie

3.1 In Raport se arata ca „*au existat mai multe situatii in care sectia speciala a intervenit pentru a schimba cursul anchetelor penale intr-un mod care ridica indoilei serioase cu privire la obiectivitatea sa*” (pag. 5). La subsol (nota 21) se face trimitere la anchetarea de catre SIIJ a fostului procuror-sef DNA, ancheta care, in opinia Comisiei, „*pare sa indice intentia de a impiedica aceasta candidatura*”.

Intr-o abordare obiectiva, care ar trebui sa caracterizeze un raport al Comisiei Europene, ar fi trebuit ca expresii de genul „pare sa indice intentia” sa fie insotite de argumente punctuale robuste (ca sa folosim un termen din raport), si nu de argumente speculative privind data la care a fost „deschis” dosarul penal sau de generalizari fara explicatii (faptul ca a mai fost inregistrata inca o cauza in care era implicat procurorul general „pare sa confirme” un anumit „tipar de actiune” impotriva „magistratilor de rang inalt” – adica 2 – care criticau activitatea SIIJ).

⁷<https://raduchirita.com/bunicuto-de-ce-ai-urechile-atat-de-mari/>

Reamintim ca niciun raport MCV nu a consemnat faptul ca, in anul 2016, DNA l-a inculpat pe fostul procuror general al Romaniei, ancheta ce i-a afectat grav cariera intrucat a determinat demisia din functie, dupa care, in anul 2018, DNA a dispus clasarea dosarului, in final dovedindu-se ca faptele ce i-au fost imputate fostului procuror general nu au existat. Asadar, cel mai inalt reprezentant al Ministerului Public a fost indepartat din functie din cauza unei anchete facute sub autoritatea ierarhica a procurorului-sef al DNA, inasa nimeni nu a raspuns pentru acest esec, ba mai mult, Comisia Europeana, a laudat fara rezerve activitatea acestei structuri.

In schimb, Comisia este preocupata de un „tipar de actiune” din partea SIIJ, pe care nu il detaliaza si nu aduce niciun fel de dovezi in acest sens.

In Raport (pag. 5) s-a scris si ca „Printre altele se numara si cazurile in care Sectia speciala a initiat anchete impotriva judecatorilor si a procurorilor care s-au opus modificarilor actuale ale sistemului judiciar, precum si modificarile bruste ale abordarii adoptate in cauzele aflate pe rolul instantelor, de exemplu retragerea cailor de atac introduse anterior de DNA in dosarele de coruptie la nivel inalt.”

Or, din anul 2014 s-au discutat si dezbatut public cazurile unor judecatori si procurori care au fost anchetati de DNA pentru solutiile pe care le-au pronuntat, fiind prezentate dovezi in acest sens, anchete prin intermediul carora procurorii DNA analizau, cu incalcarea fatisa a independentei justitiei, presupusa nelegalitate si netemeinicie a hotararilor pronuntate de judecatori sau a ordonantelor/masurilor dispuse de procurori. Aceste grave abuzuri nu s-au regasit in rapoartele MCV de dupa anul 2014, cu toate ca au fost semnalate de judecatori, procurori si asociatii profesionale, in mod repetat si argumentat.

Subliniem, in acest context, ca SIIJ nu a trimis in judecata niciun judecator sau procuror pentru „infractiuni” rezultand din solutiile pronuntate in dosarele cu care au fost investiti si nici pentru exprimarea publica, in mod critic, fata de unele modificari aduse Legilor justitiei.

In schimb, DNA, si-a permis sa se transforme in „supra-instanta”, peste instantele de control judiciar, pentru unele solutii date de magistrati, trimitandu-i in judecata pe motiv ca, dupa aprecierea procurorilor DNA, erau nelegale si netemeinice. Trimiterea in judecata a unui magistrat pentru solutiile pe care le-a dat nu are consecinte numai asupra carierei acestuia, ci creeaza un potential enorm de presiune si influenta asupra colegilor judecatori si procurori, cu finalitatea unei justitii lipsite de independenta, adica a unei justitii ce nu mai poate servi scopului pentru care a fost creata.

Alegatiile din rapoarte, anterior redacte, sunt dovezi ale lipsei obiectivitate si a dublei masuri aplicate de Comisia Europeana.

- 3.2. Cu privire la comisia de concurs din cadrul CSM pentru numirea procurorilor la SIIJ, in Raportul tehnic se consemneaza: „Ordonanta de urgenta nr. 90/2018 a Guvernului a diluat o serie de garantii, inclusiv privind cerintele profesionale, de management si etice pe care trebuie sa le respecte candidatii, si a eliminat necesitatea participarii unor procurori de rang inalt la comitetul de selectie si la decizia finala de numire. Ordonanta a adus o modificare cu caracter exceptional a

legii, astfel incat sa se asigure ca procesul de numire este controlat exclusiv de un grup restrans format din numai cativa judecatori din cadrul CSM” (pag. 9).

Ordonanta nu i-a exclus pe procurori din Comisia de concurs, ci a prevazut numarul membrilor din comisia de concurs in prezenta carora aceasta isi poate indeplini atributiile stabilite de lege. O simpla lectura a Ordonantei dovedeste contrarul celor afirmate in raport.

Este de neinteles faptul ca nu a existat interes pentru redarea corecta/completa a cronologiei faptelor care au dus la aceasta prevedere din Ordonanta, necesitatea unei astfel de dispozitii legale fiind determinata de refuzul repetat al membrilor Sectiei pentru procurori din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii de a-si desemna reprezentant in comisia de concurs, adica de a-si indeplini obligatiile impuse de o lege in vigoare, care a trecut de controlul de constitutionalitate. Este, de asemenea, de neinteles cum, de la nivelul forului european pe care il reprezinta cei care au intocmit rapoartele, se emit concluzii pe baze eronate sau trunchiate, fara sa se fi citit Ordonanta si fara sa se fi documentat cu privire la fapte si imprejurari care au determinat deblocarea situatiei referitoare la comisia de concurs, in scopul respectarii legii.

Rapoartele actuale ca, de altfel, cele anterioare ignora cu perseverenta faptul ca cei ce s-au opus si se opun crearii SIIJ au trecut sub tacere realitatea potrivit careia o astfel de structura exista deja.

Prin Ordinul procurorului-sef al DNA nr. 10/31.01.2014 a fost infiintat „Serviciul de combatere a coruptiei in justitie“, ce avea competenta de a investiga toate infractiunile de coruptie pretins a fi savarsite de catre judecatori si procurori.

Ulterior, prin Ordinul ministrului justitiei nr. 1.643/C/2015, publicat in M.O. la 21.05.2016, a fost aprobat Regulamentul de ordine interioara al DNA in care s-a prevazut existenta acestui serviciu.

Comisia nu a fost interesata de acest aspect important si nici de faptul ca serviciul din cadrul DNA ce ancheta judecatori si procurori a functionat din ianuarie 2014 pana in mai 2015 fara sa existe ordin al ministrului care sa il reglementeze.

Mai mult, in pofida pozitiilor publice repetate pe care noi le-am sustinut cu argumente clare, usor de verificat, Comisia Europeana nu a spus nimic despre faptul ca procurorii erau repartizati la Serviciul de combatere a coruptiei pe criterii netransparente, de catre procurorul-sef al DNA, acesta fiind cel ce propunea si procurorul-sef al serviciului, fara sa o procedura clara, predeterminata, cu privire la aceste numiri. Legea permitea numirea in cadrul DNA a unor procurori cu o vechime mica in magistratura, cu grad de parchet de pe langa judecatorie, pe baza unui simplu interviu tinut in fata procurorului-sef al DNA, total lipsit de transparenta. Procurorii recrutati in aceasta modalitate puteau indeplini acte de umarire penala de cea mai inalta competenta, a Parchetului de pe langa Inalta Curte de Casatie si Justitie, fiind abilitati sa investigheze judecatori si procurori de la cele mai inalte instante si parchete.

Rapoartele nu au consemnat nimic nici despre argumentul potrivit caruia infiintarea SIIJ a avut scopul justificat al protejarii judecatorilor de presiunile, rezonabil a fi prezumate, ce puteau fi exercitate de procurorii DNA care, in timp ce erau participanti intr-un proces penal

ori civil, aveau posibilitatea legala de a-l ancheta pe judecatorul cauzei, chiar in decursul solutionarii acesteia.

De asemenea, rapoartele exprima false ingrijorari vizand faptul ca OUG 90/2018 a „dilat o serie de garantii, inclusiv privind cerintele profesionale, de management si etice pe care trebuie sa le respecte candidatii”, in conditiile in care pentru a accede in SIIJ este necesara o vechime de minim 18 ani ca procuror (la Serviciul din cadrul DNA puteau accede procurori cu numai 6 ani vechime), cel putin grad de curte de apel si o cariera ireprosabila, iar organizarea si desfasurarea concursului pentru functii de conducere si functii de executie la SIIJ au fost date in competenta Plenului CSM al carui rol, in acest sens, a fost salutat de Comisia de la Venetia.

3.3. Modul de gestionare a dosarelor cu magistrati anterior infiintarii Sectiei

In Raportul tehnic se mentioneaza ca „sustinatorii crearii Sectiei speciale, inclusiv unii membri ai Sectiei pentru judecatori din CSM, au invocat, in special, necesitatea de a scoate infractiunile de coruptie in care sunt implicati magistrati din sfera de competenta a Directiei Nationale Anticoruptie (DNA). Argumentul lor a fost acela ca DNA a abuzat de aceasta competenta prin deschiderea unor anchete din oficiu, cu intentia de a exercita presiuni asupra judecatorilor in cadrul proceselor instrumentate de catre DNA pentru a obtine rate ridicate de condamnare. Aceste acuzatii de abuzuri sistematice comise de DNA au fost puternic contestate de DNA si de Ministerul Public” (pag. 8).

Fara a expune si a analiza sustinerile reprezentantilor judecatorilor din CSM la care se face trimitere cu titlu general, rapoartele se multumesc sa lanseze concluzia potrivit careia aceste „acuzatii de abuzuri sistematice” „au fost puternic contestate de DNA si de Ministerul Public”, trecand cu vederea cazurile notorii de anchete urmate de clasari si achitari, dintre care unele au fost redade de noi mai sus.

Existenta abuzurilor sistemice impotriva judecatorilor si procurorilor se desprinde in mod categoric din cuprinsul *Raportului Inspectiei Judiciare nr. 5488/IJ/2510/DIJ/1365/DIP/2018 privind "respectarea principiilor generale care guverneaza activitatea Autoritatii Judecatoresti in cauzele de competenta Directiei Nationale Anticoruptie vizand magistrati sau in legatura cu acestea"*, raport aprobat prin Hotararea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 225 din data de 15.10.2019.

Controlul vizat de raportul Inspectiei Judiciare acopera perioada 01.01.2014-31.07.2018, iar din hotararea CSM de aprobare a acestuia rezulta urmatoarele concluzii esentiale:

- In total, la nivelul Structurii Centrale si al structurilor teritoriale ale Directiei Nationale Anticoruptie au fost vizati 1962 de judecatori (351 in materie penala si 1590 in materie civila - intre care un membru al Curtii Constitutionale, 13 judecatori membri/fosti membri ai Consiliului Superior al Magistraturii si 16 inspectori judiciari).
- In 113 dosare privind judecatorii iar in 163 dosare privind procurorii, anchetele au fost deschise din oficiu de catre DNA.

- In numeroase dosare, durata anchetelor a fost una vadit excesiva, ajungand la perioade ce au depasit frecvent 3-5 ani, iar intr-un caz durata a fost de 12 ani si sase luni!
- Ofiteri ai Serviciului Roman de Informatii au efectuat in cauzele cu magistrati acte specifice activitatii de urmarire penala.
- Procurorii DNA se sesizau din oficiu cu precadere impotriva judecatorilor si ii cercetau pentru solutiile dispuse in diferite cauze. Procurorii DNA se sesizau din oficiu cu privire la judecatori si in intervalele de timp in care acestia aveau pe rol dosare cu inculpati trimisi in judecata de DNA.
- Au fost solutionate in bloc foarte multe cauze lasate in nelucrare, uneori chiar o perioada foarte mare de timp, inaintea operationalizarii Sectiei de Investigare a Infractionilor din Justitie. De exemplu, un dosar deschis in 2013 din oficiu vizand procurori si judecatori din CSM, in care au fost dispuse masuri de supraveghere tehnica ce au vizat inclusiv membrii familiilor magistratilor anchetati, a fost clasat in 2018.⁸ Un dosar vizand un judecator de la Tribunalul Timis, inregistrat in 2006, a fost clasat in 2018, dupa 12 ani. In aceeasi situatie s-au aflat si alte dosare.

Concluziile Hotararii Plenului CSM nr. 225 din 15.10.2019, ale garantului independentei justitiei, sunt devastatoare si ar trebui sa fie urmate de masuri concrete pentru apararea independentei justitiei, a judecatorilor, dincolo de afirmatiile formale si principale.

Astfel, cea mai imbatabila pledoarie pentru infiintarea SIIJ sunt concluziile hotararii CSM:

“Practicile procurorilor DNA care au instrumentat cauze cu judecatori in modalitatile mai jos mentionate au reprezentat forme de presiune asupra acestora, cu consecinte directe in ceea ce priveste infaptuirea actului de justitie.

Astfel, tehnica sesizarilor din oficiu impotriva judecatorilor si cercetarea lor pentru solutiile dispuse in cauze este un fapt inacceptabil, de o gravitate fara precedent, care, fara indoiala, reprezinta un factor de presiune nu doar asupra celor vizati, ci asupra intregului corp profesional al judecatorilor.

Suspiciunile asupra modului de lucru al procurorilor din cadrul Directiei Nationale Anticoruptie sunt amplificate si de imprejurarea ca dosare care au fost lasate in nelucrare o perioada mare de timp, dupa ce anterior se dispusesera in acestea masuri de supraveghere tehnica pe durate semnificative, au fost solutionate in bloc, prin netrimiteri in judecata, chiar inainte de operationalizarea Sectiei pentru Investigarea Infractionilor din Justitie.

O astfel de practica ridica serioase semne de intrebare cu privire la ratiunile care au justificat mentinerea pe rol a unor cauze pe durate de timp de ordinul anilor si determina suspiciuni legitime in privinta constituirii si, in acest mod, a unui factor de presiune asupra activitatii magistratilor si, finalmente, asupra dreptului partilor la un proces ehitabil.

In aceleasi coordonate se inscrie practica solicitarii de dosare aflate in curs de judecata pe rolul diferitelor instante judecatoresti in vederea evaluarii masurilor/solutiilor pronuntate de judecatori dintr-o posibila perspectiva penala. In fapt, aceasta maniera de ancheta a reprezentat o veritabila intruziune in libertatea de apreciere a judecatorului.”

4. Deciziile Curtii Constitutionale

In Raport s-a retinut: „*Deciziile Curtii Constitutionale au un impact direct asupra cauzelor de coruptie la nivel inalt aflate pe rolul instantelor, putand duce la intarzieri si la redeschiderea proceselor, si chiar au permis, in anumite conditii, redeschiderea mai multor cauze definitive. Nu se pot prevedea inca pe deplin consecintele unei astfel de situatii. Reverberatiile negative clare ale acestei situatii asupra procesului de justitie au ridicat, totodata, la un nivel mai general, semne de intrebare cu privire la durabilitatea progreselor inregistrate pana in prezent de Romania in lupta impotriva coruptiei – cu atat mai mult cu cat au coincis cu modificarile aduse Codului penal si Codului de procedura penala, care nu au tinut cont de recomandarea din noiembrie 2018 privind necesitatea compatibilitatii cu dreptul UE si cu instrumentele internationale de combatere a coruptiei (a se vedea, de asemenea, obiectivul de referinta 1)” (pag. 16).*

In numele valorilor consacrate si garantate, precum si conform competentei conferite de Constitutie, Curtea Constitutionala a constatat ca fiind neconstitutionale protocoalele secrete incheiate intre Parchetul de pe langa ICCJ si SRI, a analizat constitutionalitatea unor dispozitii din legi civile si penale. Aceasta este, succint spus, menirea Curtii Constitutionale, si nu aceea de a combate coruptia ori de a subsuma toate valorile supreme garantate de Constitutie luptei anticoruptie, cum Comisia pare sa impuna.

De altfel, aceasta abordare unilaterala nejustificata a rapoartelor MCV a fost criticata de noi in fiecare an. In acest sens, am aratat ca desi au mentionat „progrese importante si un caracter ireversibil tot mai pronuntat al reformelor”, rapoartele MCV s-au referit, in mod majoritar daca nu exclusiv, la lupta impotriva coruptiei si la actiunile preventive in materie de coruptie, lasand impresia gresita ca acestor obiective – carora nu li se poate nega importanta – li s-ar subsuma intreaga sau cea mai mare parte a activitatii sistemului judiciar.

Absolutizarea realizarilor justitiei numai cu privire la segmentul luptei anticoruptie reprezinta o prezentare hiperbolizata, iar excluderea referirilor la activitatea majoritatii instantelor si parchetelor dovedeste o intelegere deformata a fenomenului judiciar romanesc de catre Comisia Europeana.

5. Criticile publice referitoare la activitatea DNA sau ingerintele serviciilor de informatii in justitie

In Raportul tehnic s-a mentionat: „*Criticile publice la adresa DNA au continuat in 2019. Exemple in acest sens sunt acuzatiile de abuzuri in legatura cu cazurile de coruptie in care erau implicati magistrati, colaborarea cu serviciile de informatii sau critici generale cu privire la costul DNA”(pag. 24).*

Este inacceptabil ca un raport al Comisiei Europene sa aprecieze ca fiind neavenite critici juste si dovedite la adresa structurii de parchet care instrumenteaza combaterea coruptiei.

Daca s-ar fi documentat corespunzator, daca ar fi solicitat si alte opinii decat cele in sustinerea neconditionata a tezelor lor, raportorii ar fi aflat ca DNA a orchestrat abuzuri impotriva procurorilor si judecatorilor (cateva exemple au fost date mai inainte) – a se vedea Raportul IJ, aprobat in sedinta Plenului CSM din 15.10.2019 –, a colaborat in afara legii cu serviciile secrete, astfel cum a statuat Curtea Constitutionala prin Decizia 51/2016.

Reiteram ca nereflectarea situatiei reale a sistemului judiciar, determinata de o abordare trunchiata a problemelor, a fost cauzata de modul de lucru utilizat pe parcursul anilor de monitorizare, tinand de culegerea informatiilor, lipsita de transparenta si de echilibrul necesare unui astfel de demers.

In concluzie, aratam ca, pentru a oferi o perspectiva corecta, echidistanta asupra sistemului judiciar si a evolutiei reformelor privind combaterea coruptiei, se impunea ca la nivelul Mecanismului de Cooperare si Verificare sa se manifeste o atentie deosebita asupra contextului legislativ si reformelor propuse si sa nu sa se trateze cu superficialitate orice propunere de modificare, inclusiv acelea care aveau la baza derapaje semnificative de la rolul fiecarei structuri din sistem si ingrijorari legitime ale corpului judecatorilor.

Ca atare, abia dupa ce Comisia Europeana va adopta un nou raport ce va oferi o perspectiva obiectiva asupra justitiei din Romania se va putea discuta despre implementarea recomandarilor MCV, sens in care va asiguram de deplina noastra disponibilitate in acest demers.

Cu stima,

jud. dr. Andreea Ciucă
AMR

jud. Florica Roman
AJADO

jud. Dana Gîrbovan
UNJR

proc. Elena Iordache
APR